

Eva Ava Šranková

*Izabela
a jej lásky*

MÁME RADI BESTSELLERY

*Izabela
a jej lásky*

Eva Ava Šranková

Copyright © Eva Ava Šranková 2018
Cover Photo © Adobe Stock

ISBN 978-80-89967-10-0

Intrigy na kráľovskom dvore, hrdinské činy odvážnych rytierov, verné i zradné lásky urodzených dám... taký je vzrušujúci príbeh pestrého života krásnej Izabely, odhodlanej bojovať s osudom.

Európou v pätnástom storočí zmieta storočná vojna. V čase, keď brat zabíja brata, sú Angličania najväčšími nepriateľmi Francúzov. Lásku mladučkej šľachtickej Anny de Moselle a Filipa de Vosges kruto zmarí otec dievčiny. Z vášnivého vzťahu sa narodí dieťa. Nádhernú Izabelu však osud tiež nešetří. Nájde svoje šťastie po boku muža, ktorý pretne jej životnú cestu, alebo sa rozhodne pre charizmatického Reného d'Anjou, vojvodu lotrinského, ktorý sa o ňu vytrvalo uchádza? Alebo nebudaj nastane ďalší obrat v jej živote a pocíti radosť v náručí iného muža? Skončí sa vôbec jej krížová cesta?

V románe plnom lásky, zrady a nenávisti, ktorý sa vo svojom žánri stal bestsellerom, prichádza hlavná hrdinka na to, že iba vášeň pre vzťah nestačí. Pochopí, že bez odpustenia skutočné šťastie nikdy nenájde?

Reedícia čitateľsky obľúbených príbehov (Izabela – Láskou spútaní a Izabela II. – V tieni Notre-Dame) o nevšednej láske, bolesti a cti nešetří emóciami. Román je určený každému, kto má rád hrdosť, česť a európske dejiny.

*Venujem môjmu otcovi, ktorý tento román nikdy nečítal a už ani nebude,
mojim maminkám – Danielke a Veronike – a tiež priateľke Erike Jarkovskej,
ktorá nikdy nepochybovala o jeho knižnej podobe.*

I.

Láskou spítaní

1420 – 1439

Obsah

Prolog

Trpké sklamanie

1. Henrich	10
2. Prekliaty	16
3. Navždy stratená	35

Prvá časť

Doba nešťastia

4. Tri Francúzska	42
5. Lancasterské kráľovstvo	43
6. Kráľovstvo v Bourges	45
7. Burgundské kráľovstvo	46

Druhá časť

Rytier

8. Poprava	50
9. Vyslanec Karola VII.	55
10. Vidina osudu?	58
11. Ťaživá minulosť	63
12. Pont-à-Mousson	67
13. Kto je bez viny...	74
14. Tajomstvo Château-Thierry	81

Tretia časť

Jediná láska

15. Hradná pani	90
16. Potupa	94
17. Priateľka	100
18. Pán de Carentan de Carteret	104
19. Trpké prebudenie	111
20. Spútaná	121
21. Nečakaný priateľ	128
22. Azyl	137

Štvrtá časť

René de Bar

23. Kord Ľudovíta Svätého	146
24. Potulný kazateľ	157
25. Púť	163
26. René d' Anjou	173
27. Vazalka	179
28. Miera lásky	186
29. Láskou sklamaná	190
30. V zajatí vášne	201
31. Ľalia a hviezda	205

*Privrime oči a buďme chvíľu ticho, lebo tu umiera láska. Uhasína na kvetoch
oltára a vôbec jej neprekáža, že nám tečú slzy...*

Prolog

Trpké sklamanie

1420 – 1421

Čas bolesti a pokušenia.
Vek náreku, odporu, utrpenia.
Čas bezmocnosti, zatratenia.
Vek ničomný, plný vzrušenia.
(Eustache Deschamps)

Henrich

Bola sobota 3. mája 1421, sviatok Nájdenia svätého Kríža. Slnko jasne žiarilo, keď jazdkyňa na statnom koni uháňala krajinou. Mala sotva sedemnást rokov. Zlaté vlasy jej poletovali okolo jemnej tváre a prižmúrené zelené oči jej dodávali zasnený výraz. Jemná línia nosa prechádzala k plne formovaným perám, ktoré pri úsmeve odhalovali belostné zuby. V bielych voľných atlasových šatách vyzerala Anna de Moselle veľmi mlado a zraniteľne. Potiahla koňa za uzdu a prinútila ho prejsť do klusu. Blížili sa k brodu Mozely, ktorá pretekala Lotrinským krajom ako strieborná stuha. Dievčina vedela, že keď prekročia brod, jej šťastie sa naplní...

Čakanie na milovaného muža jej spôsobovalo utrpenie. Sužovala ju predstava, že ho neuvidí živého. Mnohoročné bratovražedné boje medzi Armagnačanmi a Burgundanmi, vojna s Angličanmi pripravili už nejednu francúzsku rodinu o brata či otca.

Nuž nie div, že sa tešila, keď sa jej do rúk dostal odkaz, v ktorom ju Filip prosil o stretnutie. Chcel sa s ňou zísť pri Mozele, ktorá sa za zákrutou stáčala k Nancy. Netrvalo dlho a boli na mieste. Zosadla z koňa a usadila sa len kúsok od zurčiacej vody. Prišla skôr, a tak si krátila čas pozorovaním okolia. Nebo tu a tam pokryté oblakmi, nadnášajúcimi sa nad rozľahlou krajinou, bolo predzvestou pekného dňa. Zahľadela sa na riečne dno a v spomienkach sa jej vybavila Filipova tvár a tiež deň, ktorý predchádzal ich stretnutiu, aj zoznámenie samotné...

Začiatkom apríla 1420 pricválala na nádvorie mosellského hradu skupina mužov vo vojenskej zbroji.

„Hej, ty!“ zvolal vysoký chudý muž, ktorý ich viedol. „Chod' a ohlás nás u pána hradu. Ale hýb sa, lebo prichádzam v súrnej veci!“

Starý vojak, ktorému bol rozkaz určený, spoznal v mužovi pána de Roussay, veliteľa vosgeského hradu.

„Už aj bežím, pane,“ vyhrkol Lannoy a rozbehol sa k jednej zo starobylých románskych veží, ktoré sa už štyristo rokov vypínali po stranách hradu. Vybehol schodiskom vyčleneným z budovy, zastal pred mohutnými dverami a zľahka na ne zabúchal.

„Čo chceš?“ ozval sa rozhnevaný mužský hlas. Dvere sa rozleteli a objavil sa v nich zavalitý, asi päťdesiatročný muž. Jeho tvár by mohla byť pekná, ale krutosť, ktorá Henrichovi de Moselle vyžarovala zo zelených očí, ju urobila tvrdou, ba až neprístupnou. Ryšavé vlasy mal strapaté, tvár zarastenú a z celého jeho neupraveného výzoru sálala nespokojnosť. „Prikázal som, aby ma nik nerušil!“ skríkol.

„Pre-páč-te, pa-ne,“ habkal Lannoy, „ale pán de Roussay prišiel za vami v súrnej veci, tak som si dovolil...“

„Prived'ho, ale rýchlo, lebo času nemám nazvyš!“ zreal de Moselle a prudko tresol dverami. „Hmm, de Roussay... Čo tu len môže chcieť?“ šomral si popod nos. Prešiel pohľadom po kruhovej miestnosti, v ktorej sa rád zdržiaval, a s uspokojením uznal, že vyhovuje prijatiu hosťa. Podišiel k stolu a posadil sa do jedného z dvoch kresiel. Vzápätí uchopil krčah s opojným mocom a hltavo sa napil anjouského vína. Vtom sa z obrovskej dubovej postele, spod vrstvy vlčích kožušín, ozval vystrašený hlas. Pán de Moselle neváhal ani okamih: vyskočil a v návale zlosti stiahol z lôžka sotva štrnásťročnú prestrašenú dievčinu.

„Pane, veľmi vás prosím, už mi neublížujte!“ modlikala.

Nedbal na jej slzami zmáčanú tvár a posotil ju na kamennú dlážku. Schytil bič a šľahal ju ním hlava-nehlava.

„Už nech si preč, ty cundra! Nepočula si, že čakám hosťa? Von!“ reval od zúrivosti.

Nahé a dobité dievča sa ledva dovlieklo k dverám, a keď čiesi milosrdné ruky otvorili vráta z vonkajšej strany, podarilo sa mu vyklíznuť.

Lannoy vošiel do komnaty, no keď zbadal tak dobre známy znak šialenstva na pánovej tvári, najradšej by sa bol v tej chvíli nadobro stratil.

„Prikáž, nech ju okamžite chytia a hodia na pobavenie vojakom! Pre mňa je nanič, tak nech sa aspoň oni zabavia! Čo stojíš ako drevo? Nerozumel si, čo som ti prikázal?!“ soptil pán de Moselle.

„Ako prikázate, pane, no veliteľ de Roussay...“

„Uved' ho a splň, čo som ti uložil, inak ti bude beda!“ vyhrážal sa naďalej.

Lannoy v hlbokej poklone vycúval z miestnosti a vzápätí voviedol vosgeského veliteľa.

Jean de Roussay rázne vkročil dnu. Uprel hnedé oči na pána de Moselle a v hlbokom úklone sklonil hlavu.

„Neprešlo veľa času a stretávame sa opäť, pane. Akosi však nemôžem prísť na to, čo vás priviedlo...“ odmlčal sa, „... že mi preukazujete toľkú česť.“

„Prichádzam od veľaváženej pani barónky Beatrice d'Orne, ktorá vás dala láskavo pozdraviť a...“

„Nechajte pozdrav pozdravom a povedzte mi rovno, prečo ste prišli!“ preušil ho rázne.

Statočný veliteľ nemihol ani brvou. Všetci v blízkom i ďalekom okolí poznali nemiestne spôsoby pána de Moselle.

„Priviedla ma smutná udalosť, ktorá postihla našu milostivú paniu. Včera, v neskorých večerných hodinách, naposledy dodýchal manžel veľaváženej panej, pán de Vosges. Oznamujem vám túto žalostnú zvesť, aby ste nebohého baróna mohli odprevadiť na jeho poslednej ceste. Odoberie sa na ňu zajtra popoludní.“

Do pána de Moselle akoby udrel hrom.

„Nicolas je mŕtvy?“ pozrel ohúrene na posla, hneď potom premýšľal. *Nič to, šťastie očividne stojí na mojej strane! Konečne sa dostanem ku krásnej Beatrice!* Desať rokov po ničom tak netúžil, ako dostať peknú paniu do postele. Ona mu však odolávala. Po čase zistil, že robila všetko pre to, aby sa vyhla stretnutiu s ním. Nič mu zatiaľ nepomohlo. Ani to, že zostala na nejaký čas sama, keď Nicolas dostal ten šialený nápad zapojiť sa do križiackej výpravy a ešte ju i finančne podporovať. *Starý blázon!* pomyslel si Henrich a spomenul si na ten januárový deň v roku 1420, keď sa skupiny mužov v pancieroch a so šíšakmi na hlavách hrnuli k nemeckým hraniciam a smerovali do Čiech. Muži reagovali na vyzvanie pápeža Martina V., vyzývajúceho kresťanov bojovať proti husitom. Pána de Vosges doma neudržali ani slzy jeho mladej ženy, ani prosby syna Filipa, jeho prvorodeného, ba nezastavil ho ani jeho miláčik, sotva deväťročný André, ktorého mal s Beatrice. Henrich spomínal, ako vtedy Nicolasovi povedal, že je blázon. Nerozumel, prečo sa chce dať zabiť na cudzom bojovom poli, akoby v ich krajine bolo vojny málo. No Nicolas ho nepočúval. Nazýval túto výpravu svätou vecou, bojom za kresťanstvo proti rúhačom. Myslel si, že sa vráti slávny, bohatý a že vydobyje pre svoj rod čo najviac pôct, a tým, ktorí neverili v jeho vec, sa vysmeje. No už prvý boj s husitmi – 1. marca 1420 na hore Vítkov pri Prahe – sa skončil porážkou križiakov, ktorí neboli schopní prelomiť obranu pod velením Jána Žižku z Trocnova.

Myšlienky pána de Moselle zrazu prerušila otázka veliteľa de Roussay: „Tak ako ste sa rozhodli, pane? Prídete na pohreb?“

„Odkážte milostivej panej, že sa aj s dcérou a celou družinou zídeme na vosgeskom hrade. Spolu si uctíme Nicolasovu pamiatku. Kým však odídete, povedzte mi, čo sa mu vlastne prihodilo...“

Jeanov prekvapený pohľad spočinul na Henrichovej tvári.

„Myslel som, že to už viete. Tá zvesť sa rýchlo rozšírila po kraji. Pána de Vosges priviezli minulý týždeň jeho spolubojovníci z výpravy. Bol ťažko ranený pri Prahe. Sám som sa čudoval, že tú ďalekú cestu s takým vážnym zranením prežil. Pani Beatrice robila všetko možné i nemožné. Pozhánala najlepších felčiarov z okolia, poslala po doktora do Épinal, no už bolo príliš neskoro. Nepodarilo sa im ho zachrániť,“ povzdychol si veliteľ.

„Nevedel som o tom, vďaka vám už viem. Hneď po vašom odchode vydám príkaz k prípravám na cestu. Teraz však prijmite pohostenie v mojom dome.“

„Ďakujem, pane, ale musím odmietnuť. Stmieva sa, nerád by som sa dlhšie zdržiaval. Cesty sú nebezpečné. Nechcem sklamať pani Beatrice tým, že neprivediem jej ľudí späť.“

„Máte pravdu, pane! Je strašné, kam sa naša krajina po toľkých bojoch dostala. Sadnite teda na kone a vyrazte. Zajtra sa znovu stretneme. A... odovzdajte vrúcny pozdrav pani Beatrice.“

„Zbohom...“ Na mnohé už zvyknutý Jean de Roussay sa úctivo uklonil a vzápätí sa vzdialil.

Po odchode veliteľa vosgeského hradu sa pán de Moselle usadil do kresla a hlboko sa zamyslel. V spomienkach sa vrátil do obdobia, keď ešte aj on sám bojoval na vojnovom poli, rozpomenul sa na hlas prastarého otca, ktorý mu ako malému chlapcovi rozprával o tom, prečo sa v ich krajine spustila strašná vojna, ktorá ničila všetko, kadiaľ sa prevalila...

Vojna s Anglickom sa začala v roku 1337, keď francúzsky kráľ Karol IV. z rodu Kapetovcov v roku 1328 zomrel. Podľa Salského zákona (zákon vylučujúci ženy z nástupníctva na trón, vydaný Filipom V. Dlhým – bratom Karola IV.) pripadla koruna vedľajšej línii Kapetovcov Valoisovcom.

Anglický kráľ Eduard III. si ako vnuk niekdajšieho francúzskeho kráľa Filipa IV. Pekného nárokoval francúzsku korunu. V prvých rokoch vojny dosiahol Anglicko mnohé úspechy. Mierom v Brétigny, v máji 1360, sa vojna predbežne skončila a Eduard III. sa vzdal nároku na francúzsku korunu. O deväť rokov neskôr však boje znova vypukli. V obnovení vojne sa Francúzi obmedzili na

provokovanie nepriateľa a zatlačili počtom slabších Angličanov v menších bojoch na pobrežie.

Prímerie v Bruggách, v roku 1375, umožnilo kráľovi Karolovi V. urovnať vo Francúzsku spory medzi šľachtou a meštiactvom. Za jeho nástupcu Karola VI. však začali v krajine opäť vnútorné rozpory. Boj o korunu znovu vypukol v roku 1392, keď sa Karol VI. pomiatol.

Anglický kráľ Henrich V. využil v októbri 1415 vnútropolitické spory vo Francúzsku z apríla 1413 a obnovil vojnu, ktorá bola dočasne prerušená. Anglický kráľ v bitke pri Azincourte, 25. októbra 1415, zvíťazil a dobyl veľkú časť Francúzska.

Pán de Moselle si dobre spomínal na tú strašnú porážku, ku ktorej došlo ani nie pred piatimi rokmi. Veď aj on sám sa na tej bitke zúčastnil. Bojoval s mnohými statočnými rytiermi, medzi inými aj s Nicolasom de Vosges, ale i so svojím starým bojovým druhom, pánom Hugom de Seine-et-Marne, no nebolo im to nič platné.

Nešťastím francúzskej armády bolo, že nevenovala pozornosť zemskému povrchu, kde mal boj prebiehať. Nečakali na príchod pechoty, za jedinú obranu proti strelbe Angličanov pokladali útok jazdy, „ktorá mala na nich udrieť, aby zlomila ich šípy“. Jazdci sa tiesnili v zovretých radoch na úzkej plošine a boli obťažkaní svojou výzbrojou, ktorá často presahovala aj dvadsať kilogramov a dávala im tak riadne zabráť.

Keď sa začala tá strašná bitka, slnko im svietilo priamo do očí. Zosypal sa na nich dážď šípov, ktorý mal strašné následky. Kone, uháňajúce proti lukostrelcom, zhadzovali svojich jazdcov a dlávilí ozbrojencov. Ťažkí šľachtici zapadali do mäkkej pôdy až po lýtka, čo ich veľmi vyčerpávalo, lebo len s námahou vyťahovali nohy zo zeme. Do tohto okamihu bola panika väčšia ako škody. Keď však došlo ku zrážke, boli už na konci so silami. Lahko vyzbrojení anglickí lukostrelci bili a zabíjali Francúzov vo veľkom množstve a francúzski šľachtici padali jeden na druhého. Mnohí sa udusili, iní padli či boli zajatí.

Angličania už končili s prenasledovaním zajatcov, keď sa rozšírila správa, že francúzska armáda znovu začala útočiť. Aby nepriateľ uľahčil svojim jednotkám, Henrich V. nariadil „*aby každý zabil svojho zajatca*“. Vojaci ich však nechceli zabiť, lebo očakávali veľké výkupné. Vraždenia sa teda ujali lukostrelci a všetku zajatú francúzsku šľachtu chladnokrvne pobili a rozsekali.

Po čase bol pán de Moselle rád, že vôbec prežil a už sa na nijakej bitke nezúčastnil. Vedel však o všetkom, čo sa v krajine udialo. Anglický kráľ pokladal svoje víťazstvo pri Azincourte za prejav Božieho súdu, „za dielo Boha, ktorý sa postavil proti nim“, ako to povedal Karolovi Orleánskemu a jeho druhom v zajatí. Oprávnenosť jeho nárokov na francúzsku korunu v roku 1416 postupne uznal cisár Žigmund Luxemburský, ktorého si obe strany vybrali za arbitra, aj vojvoda burgundský. Potom začal „nadobúdať“ svoje kráľovstvo. Svoju okupačnú armádu viedol naprieč Normandiou, vojská dobýjali toto územie a usadzovali sa tam. V prvých mesiacoch roku 1419 bola po páde Rouenu skoro celá Normandia v anglických rukách a Henrich V. postupoval na Pontoise.

Vo francúzskom kráľovstve sa definitívne rozložila štátna moc. Vojvodovia orleánsky a bourbonský boli v rukách Angličanov, vojvoda z Berry a starší kráľovi synovia zomreli v roku 1417 a dauphin Karol mal práve pätnásť rokov. Skutočným pánom kráľovstva bol vojvoda d'Armagnac. Gróf Bernard VII. d'Armagnac prebral v mene následníka trónu Karola VII. regentstvo za duševne chorého francúzskeho kráľa Karola VI., ktorého manželka Izabela Bavorská sa priklonila k burgundskému táboru.

Vojvoda zaviedol v Paríži ozajstnú hrôzovládu: Zakázal verejné zhromaždenia, keď sa konala nejaká svadba, museli byť na nej komisári a strážnici, aby nikto nad ničím nešomral. V meste boli bežné policajné prehliadky a vyhľadovaný Paríž upadal. Na druhej strane v mestách, ktoré zabrali nepriatelia, prívrženci burgundského vojvodu Jána Nebojácneho, rušili dane. 29. mája 1418 otvorili vyčerpaní Parížania mesto stúpencom Jána Nebojácneho. Násilie vyvrcholilo novými masakrami. Na úteku z mesta pokrytého mŕtvolami Armagnačanov, ležiacich „v hromadách ako prasatá uprostred blata“, odnášal parížsky prefekt v náručí spiaceho dauphina. Karol VII. sa mal stať hlavou armagnackej strany.

Burgundania dobyli Paríž a dali masovo vyvraždiť prívržencov orleánskej strany, medzi nimi i grófa Bernarda VII. z Armagnacu.

V decembri sa dauphin Karol vyhlásil za regenta. Mal svoj parlament a účtovnícky dvor a niektoré oblasti sa podrobili jeho autorite. Ján Nebojácny viedol dve navzájom protikladné a plytké rokovania s Henrichom V. a s dauphinom...

Henrichove spomienky náhle pretrhlo pokrikovanie stráží na hradbách. Zbadal, že večer sa rýchlo blíži, nuž šiel vydať príkazy k prípravám na cestu. Zaumienil si skoro ráno vyraziť.

Prekliaty

„Slečna...! Milostivá slečna!“ znel chodbou Júliin krik, ktorý ozvena, odrážajúca sa od vysokých úzkych stien, ešte zvyrazňovala. Dvere sa otvorili, ukázala sa v nich usmiata tvár Anny de Moselle. Jej útla postava sa strácala pod bielou košeľou, ktorú si práve obliekla na noc.

„Čo tak kričíš? Vieš, že to otec nemá rád!“

„Teraz tu nie je. Vydáva príkazy na rannú cestu. Práve preto som za tebou prišla.“

„Ako? On niekam odchádza? Ani len rozlúčiť by sa neprišiel?“

„Ale nie! Prišla som ti povedať, že skoro ráno cestujete spolu. No pod dnu, lebo s tými bosými nôžkami tu prechladneš a nebudeš môcť nikam ísť. Aj tak ti musím pripraviť šaty na cestu.“

Júlia postrkovala Annu dovnútra rozsiahlej komnaty, v ktorej veselo poskakovali plamene troch voskových sviec. Na odhrnutých prikrývkach bolo vidieť, že ich majiteľka bola už pod nimi ukrytá, keď sa ozval Júliin krik. V kozube plápolal oheň a mäkké svetlo, osvetľujúce časť izby, dopadalo na veľký obraz visiaci nad ním. Bol to obraz mladej ženy so svetlými vlasmi, zviazanými vzadu na krku širokou belasou stuhou, ktorá jej obopínala celý vrch hlavy. Dievčina v tmavých šatách sedela na nádvorí paláca a hľadela smutno do zeme. Neďaleko kozuba stála vyrezávaná truhlica. Júlia k nej podišla.

„Poklad môj, ktoré šaty si chceš obliecť?“ spýtala sa a už-už otvárala ťažký drevený poklop, pomalovaný farebnými vtákmi.

Až keď jej Anna neodpovedala, otočila hlavu a zadívala sa na ňu. Anna vrhla na pestúнку obviňujúci pohľad.

„Čo sa stalo, dušička?“ spýtala, uvažujúc, čo Anne preletelo hlavou.

„Strojíš mi odev, nenapadlo ti však, že netuším, kam ma hodláš vypraviť. Nechceš mi niečo povedať?!“ Hnev jej vohnal do líc červeň. Keby sa teraz videla, asi by si v návale rozhorčenia ani nevšimla, aká je krásna.

„Dievčatko moje, tak sa už nezlosti. Všetko ti poviem! Poď... sadni si sem ku mne.“ Júlia sa usadila na posteľ a vystretou rukou volala Annu.

Dievčina sa nedala prosiť, posadila sa vedľa nej.

„Spomínaš si, ako som ti rozprávala príhodu, ktorá sa mi stala, keď som na rieke prala? Vtedy, keď som spoznala pani Beatrice d'Orne...“

„Pravdaže! Bolo to vtedy, keď pani Beatrice spadla z koňa, prechádzajúc brodom. Udrela sa a stratila vedomie. Nebyť tvojej pomoci, bola by sa utopila. Odvtedy nosíš aj tento šperk, ktorý ti dala.“ Anna sa nahla a uchopila zelenú stužku, ktorú mala pestúnka na krku. Na jej konci sa vynoril zlatý kríž, obrúbený väčšími, tmavozelenými smaragdami a menšími, krvavočervenými rubínmi, ktorý Júlia nosila ukrytý pod šatami.

„Vieš, že som ho od nej nechcela prijať, ale milostivá pani na tom nástojila. Ale nie to som ti chcela povedať. Dnes sa zjavil na hrade pán de Roussay – veliteľ vosgeskej posádky. Prišiel nám oznámiť, že manžela pani Beatrice, pána de Vosges, si včera povolal Boh. Zajtra sa bude konať pohreb, na ktorom sa zúčastníte aj s pánom. Odchádzate skoro ráno, preto musím pripraviť všetko potrebné.“

„Nebohého pána de Vosges som nemala tú česť spoznať. Netuším, prečo je nutné, aby som ho vypevádzala na jeho poslednej ceste.“

„Je to vôľa tvojho pána otca. Treba nám poslúchnuť. A teraz sa ulož. Ráno musíš byť svieža, ja rýchlo pripravím, čo treba.“

Anna sa všuchla pod prikrývku a ešte chvíľu pozorovala Júliu. Potom však svoj pohľad preniesla na obraz visiaci nad kozubom. Na moment sa naň zadívala a napokon sa spýtala: „Čo myslíš, Júlia, prečo bola taká smutná?“

Pestúnka sa strhla a prekvapene sa zahľadela na mladučkú dievčinu: „Kto, dušička?“

Anna vystrela k portrétu bledú ruku a vrhla na Júliu spýtavý pohľad: „Moja matka predsa.“

Pestúnka náhle zbledla. „To netuším, duša moja!“ Oči zapichla do vyzametanej podlahy – už zopár dní ju nepokrývala roztrúsená slama.

„Neverím ti, Júlia! Prišla si s ňou v sprievode, ktorému velil tvoj otec Lanoy, ako jej komorná. Vieš o mame všetko... Prosím, rozprávaj mi o nej,“ drankala.

„Dávno som ti predsa všetko povedala.“ Poláskaním sa snažila upokojiť dieťa, ktoré sa ukrývalo za tvárou mladej ženy. Ako len milovala toto dievčatko, ktoré sama vychovala! „Vravela som ti, že bola milá, krásna a veselá. Lúbila ťa, až kým si ju náš Pán nepovolal k sebe. Verím však, že na teba hľadí z neba a má veľkú radosť z toho, čo vidí. No a prečo je na tomto obraze smutná? Tak na to ti neodpoviem, dieťa, lebo to neviem. Pamätám si, že ho maľovali krátko pred našim odchodom z Valle d'Aosta. Možno rozlúčka spôsobila Francescin smútok,“ vstala a natáhujúc si údy, dodala: „Teraz však už spi, lebo zajtra sa pán bude hnevať, keď uvidí tvoju poblednutú tvár!“ Júlia sa sklonila a vtisla jej na čelo ľahký bozk. „Dobrá noc, moja malá,“ prešla Anne rukou po líci. „Možno na ňom ani nie je smutná, len zamyslená...“ Jej oči naplnené slzami sa však už na Annu neďivali. Boli upreté na postavu v tmavých šatách, s belasou stuhou vo vlasoch.

„Dobrá noc, Júlia,“ odvetila ticho Anna, vzápätí sa otočila na druhý bok.

Júlia sa pohla k truhlici. Vybrala z nej šaty a plášť, opatrne ich prekefovala a potom ich prehodila cez kreslo. Pripravila Anne doplnky, a keď bola so všetkým hotová, otočila sa na odchod. Pri dverách sa však jej pohľad pristavil na Francesce di Valleta, pani z Valle d'Aosta.

„Dúfam, že vieš, že sa ti o ňu dobre starám,“ zašepkala a tíško za sebou privrela dvere.

Bolo skoré chladné ráno, keď sa skupina asi pätnástich ozbrojených mužov pohla z dolného nádvorja. Prešli okolo strážnej veže, vstupnej bašty a cez padací most mosellského hradu. Na čele sprievodu sa niesol zachmúrený Henrich de Mosell – naklonený k jednému z vojakov v ravel, ktorým smerom pôjdu. Sršala z neho zlá nálada. V strede ozbrojeného sprievodu šli honosné nosidlá. Vo vnútri, na kope pohodlných vankúšov, sedeli Anna s Júliou, ktorá ju sprevádzala ako komorná.

Anna bola odetá v tmavosivom zamatovom houpelande, lemovanom okolo štíhleho hrdla a útlých nôh striebornou stuhou. Vyzerala tak trochu upäto, ale pritom skvostne. Strohosť šiat zjemňoval zlatý krížik visiaci na tenkej retiazke, ktorý jej dopadal na prsia. Na hlave mala hennin rovnakého odtieňa ako šaty a z jeho vysokého a špicatého konca splýval biely závoj. Hennin vrúbil dokonalú tvár dievčiny a ukrýval jej vlasy, až na malý zlatý pramienok na čele.

Júlia, sediaca oproti mladej panej, sa tvárila nadmieru spokojne. Bola oblečená v širokých pohodlných súkenných čiernych šatách, spod ktorých vykúkalo biele *cotto*. Hlavu i čelo mala pokryté snehobielym plátnom, ktoré jej dopadalo k ramenám, vpredu podopieralo bradu a splývalo až na hrudník.

„Ako dlho asi pôjdeme?“ spýtala sa Anna.

„Predpoludním by sme mali byť na mieste. Takýmto pomalým tempom nám to zaberie viac času, než skúsme si trochu zdriemnuť. Nevieť ako ty, ale ja som túto noc nezažmurila ani oko!“ zastonala a už sa aj ukladala na spánok.

„Mne sa nechce, ale ty si pospi. Veď ja sa už nejako zabavím,“ pousmiala sa Anna.

Anna sa rozhodla, že cestu, kadiaľ pôjdu, si dobre obzrie. Dosiaľ mala len žalostne málo príležitostí opustiť okolie mosellského hradu. Za celý svoj život nebola ďalej ako niekoľko ráz v Nancy, aj to ju tam otec vzal len na veľkonočné

pobožnosti. Teraz sa tešila, že bude mať možnosť uvidieť niečo nové a zároveň vzrušujúce. Vyklonila sa z nosidiel a sledovala čistú zelenú krajinu, ktorá sa kúpala v prvých lúčoch zlatistého slnka.

Práve prichádzali k rázcestiu Nancy a Épinal. Okolie sa zdalo byť tiché, akoby tu ani nežili ľudia. Len obďaleč zazrela pastiera ženúceho dobytkov na rannú pašu. Keď zbadal blížiacu sa skupinu vojakov, zastal a pozorne sa na nich zahľad. Pri pohľade na nosidlá, ktoré mali na dverách erb s grófskou korunkou pána tohto kraja a na bokoch vejúce stuhy vo farbách vojvodov lotrinských, strhol z hlavy čiapku a so širokým úsmevom zamával na sprievod.

Annú jeho nadšené vítanie rozveselilo.

„Hej, ty!“ zreval Henrich. „Čo tu trčíš s tým stádom ako kôl v plote?! Nevidíš, že chceme prejsť? Už aj uхни!“

„Pravdaže, pane! Len som mal takú radosť...“

„Nerozumieš, niktoš?! Hneď uхни z cesty, lebo uvidíš!“ Vytrhol mu z ruky bič a od zúrivosti ním švihal nad stádom, ktoré sa vzápätí začalo plašiť.

Na ohromenú pastierovu tvár sadol strach, rýchlo sa pokúšal popohnať zvieratá.

Anne prišlo nešťastníka ľúto. Požiadala vojakov, aby zložili nosidlá, vystúpila a svižne podišla k otcovi.

„Otecko, prečo sa tak...“

„A ty tu čo robíš, há?!“ osopil sa na ňu. „Či som vám dvom neprikázal, aby ste neopúšťali nosidlá, až kým neprídeme na hrad?!“ V zúrivosti zosadol z koňa. „Kde je tá naničhodná slúžka, ktorá neposlúcha moje rozkazy?!“ Vykročil k nosidlám a div ho nerozdrapilo od zlosti.

„Otec, ale to nie je jej vina! Júlia ani netuší, že som porušila váš príkaz,“ volala za Henrichom znepokojená Anna.

Nedbal na to, čo mu dcéra hovorí, predral sa k nosidlám a rozhrnul záves. Keď zbadal spiacu Júliu, vošla doňho ešte väčšia zlosť. Bezcitne ju zdrapil a zúriivo ňou zatriasol.

Vylakaná slúžka vytreštila oči, na nič iné sa nezmohla.

„Ty zmija! Takto ty strážiš svoju paniu!? Načo ňa chovám?! Či som ti nekázal dávať na ňu pozor?!“ reval a voľnou rukou udieral úbohú Júliu po tvári.

Nešťastná Anna pribehla k otcovi a snažila sa ho odtiahnuť od bedákajúcej pestúňky.

„Otec, veľmi vás prosím, pustite ju! Ona za nič nemôže! Nechajte ju, už to nikdy neurobím!“ žobronila a uplakanú tvár upierala na Henricha.

Keď počul, ako naliehavo jeho dcéra prosí, nič sa v ňom pohlo a Júliu pustil. Prikázal Anne, aby vošla do nosidiel, on sám vysadol na koňa a vydal príkaz napredovať.